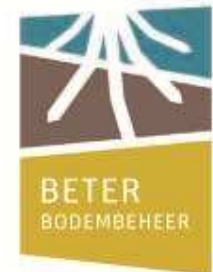

Beter Bodembeheer 'de diepte in'

6 april 2017
Nijkerk

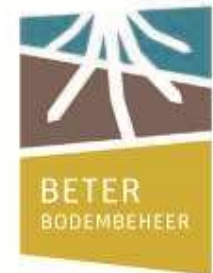
Partners in PPS Duurzame Bodem: LTO Nederland, NAV, Brancheorganisatie Akkerbouw (Penvoerder), Agrifirm, IRS, Suiker Unie, AVEBE, CZAV, NAO, Bionext en ministerie van EZ
Uitvoering: Wageningen University & Research en Louis Bolk Instituut

Gereduceerde grondbewerking heeft potentie!

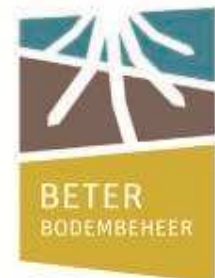
Tussenstand na 8 jaar onderzoek

Derk van Balen, Wiepie Haagsma,
Wijnand Sukkel, Jaap Bloem

Er zijn echter aanwijzingen dat ook een systeem van naar frequentie, diepte en intensiteit gereduceerde grondbe-
werking op den duur tot een anders geaarde bodemstructuur kan leiden en daarmee
in principe tot een andere bewerkbaarheid, berijdbaarheid en rooibaarheid.

Themadag “werkbaarheid en tijdigheid”
13 mei 1987

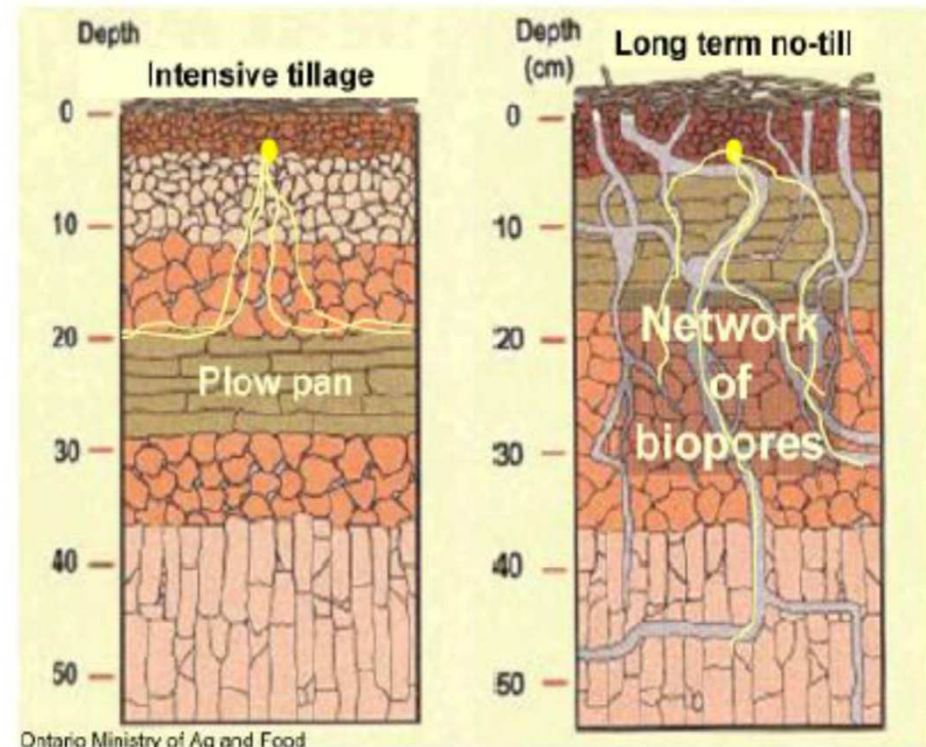

Potentie niet kerende grondbew.

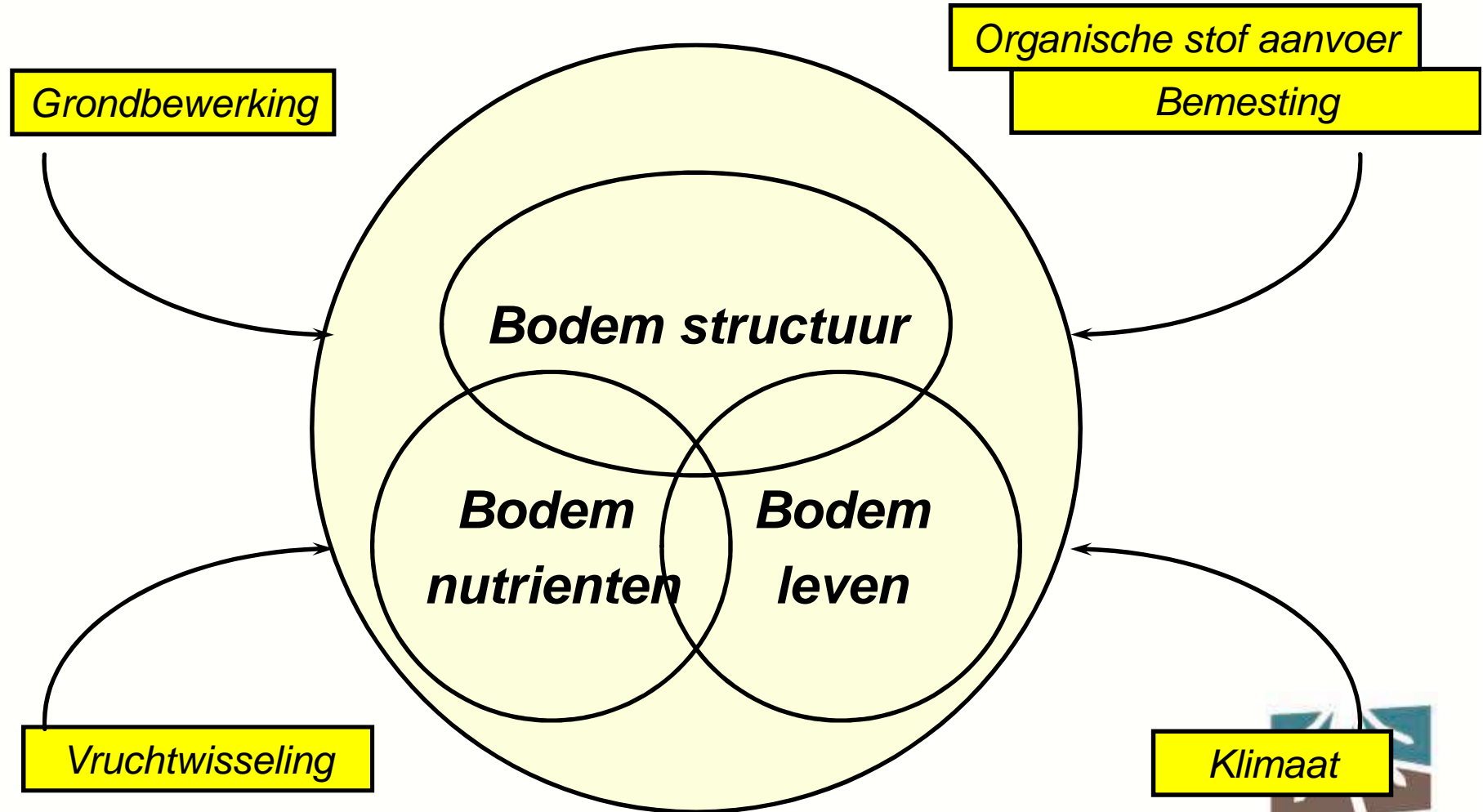
- Minder erosie en stuiven
- Bescherming toplaag
- Meer bodem biodiversiteit
- Meer bovengrondse biodiversiteit
- Meer doorlopende bio-poriën
- Hogere aggregaat stabiliteit
- Hogere o.s. gehalte
- Meer/langer groenbemesters (klei)
- Lagere kosten/brandstof
- Hogere draagkracht

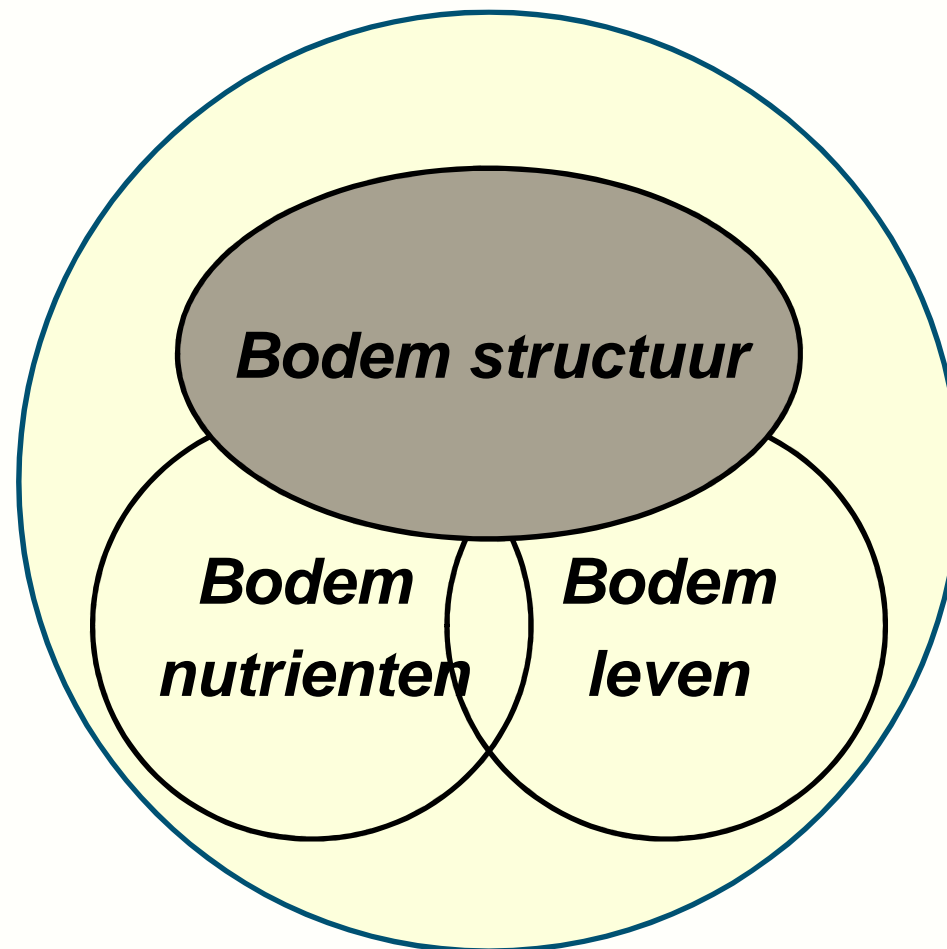
Risico's

- Meer onkruid
- Slechter zaaibed
- Meer ziekten druk
- Dip in opbrengst

Vruchtbare bodem

Bodemstructuur

- Visuele beoordeling
- Bulk density
- Indringingsweerstand

Visuele beoordeling

Spitten

30 tot 50 cm diepte

Bodemkwaliteit Veenkoloniën 4 oktober 2016 (start 2013)

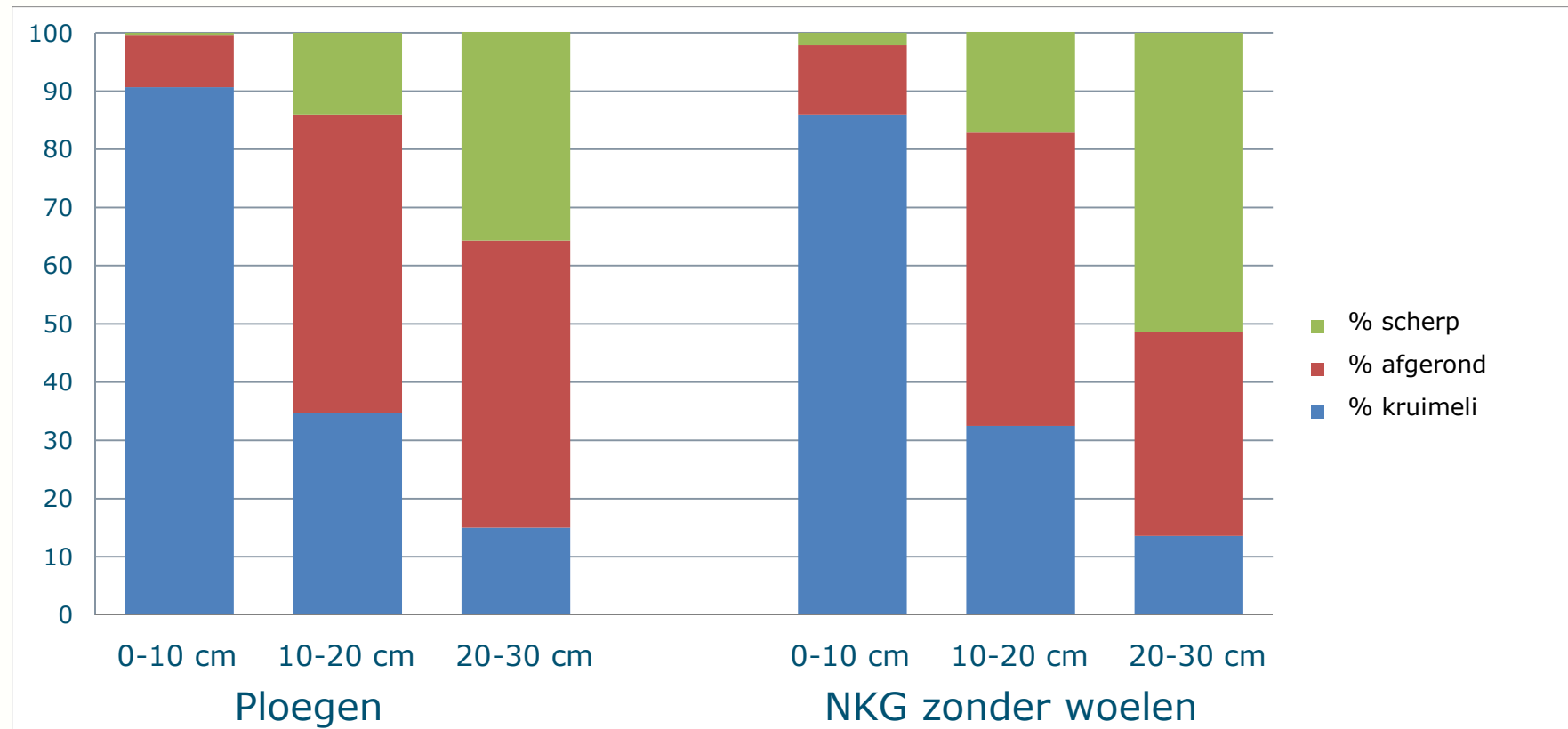

Niet kerende grondbewerking

Bodembeoordeling Lelystad

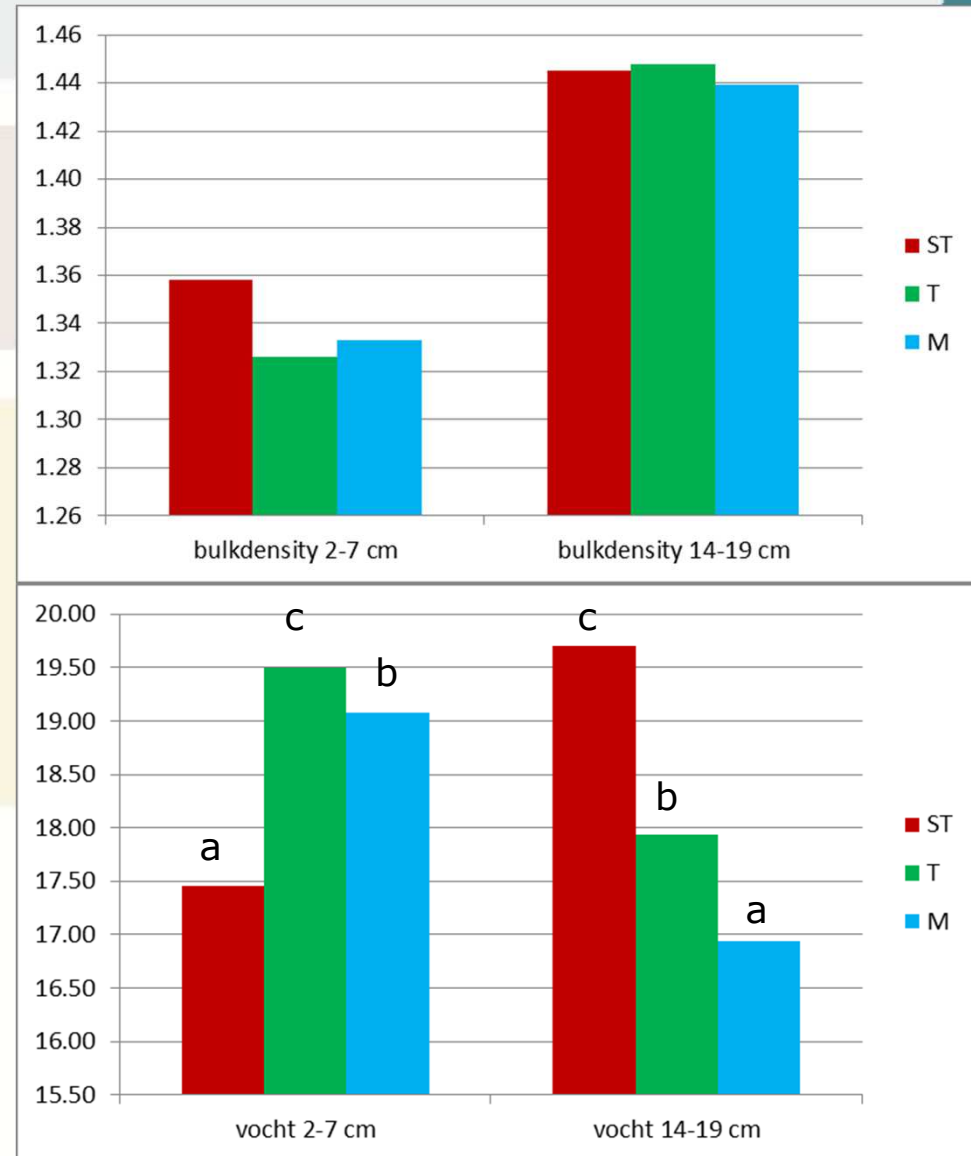
Yannick Schrik, 2014

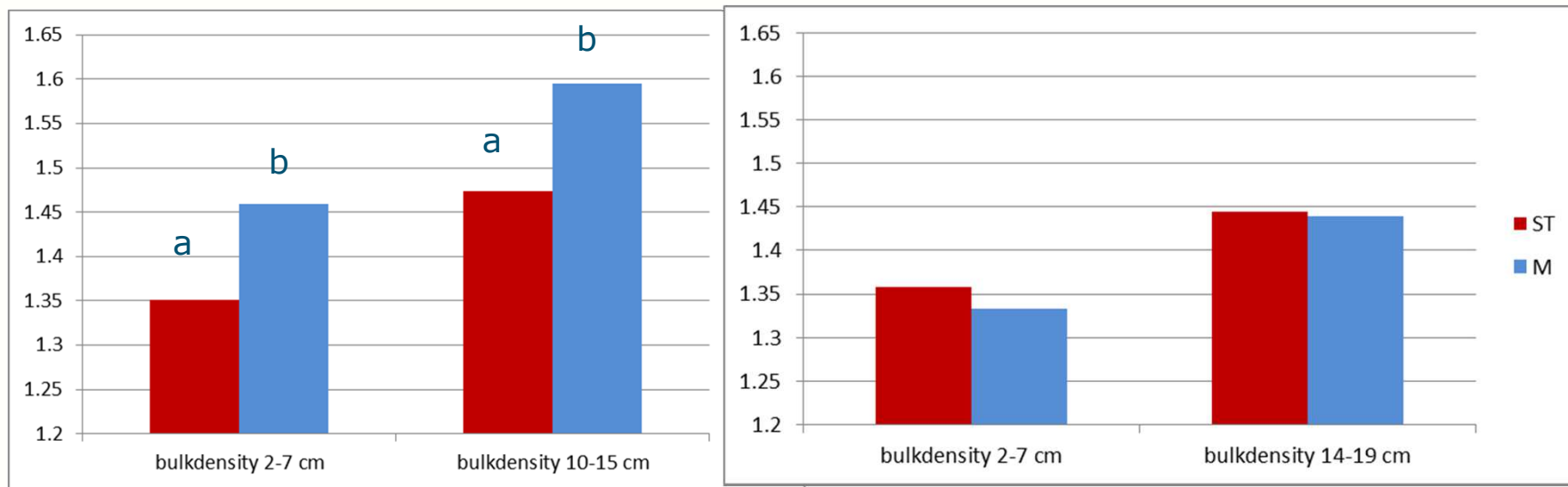
Bulkdensity en vocht op 2 dieptes

- BASIS Lelystad, Suikerbiet
- 26 mei 2016
- Geen significant verschil in bulkdensity
- Meer vocht in toplaag NKG systemen.
- Meer vocht in tussenlaag Ploegsysteem

Bulkdensity in gr/cm³
Vocht in gewicht%

Ontwikkeling bulkdensity in de tijd

2010

Zaaiui

2016

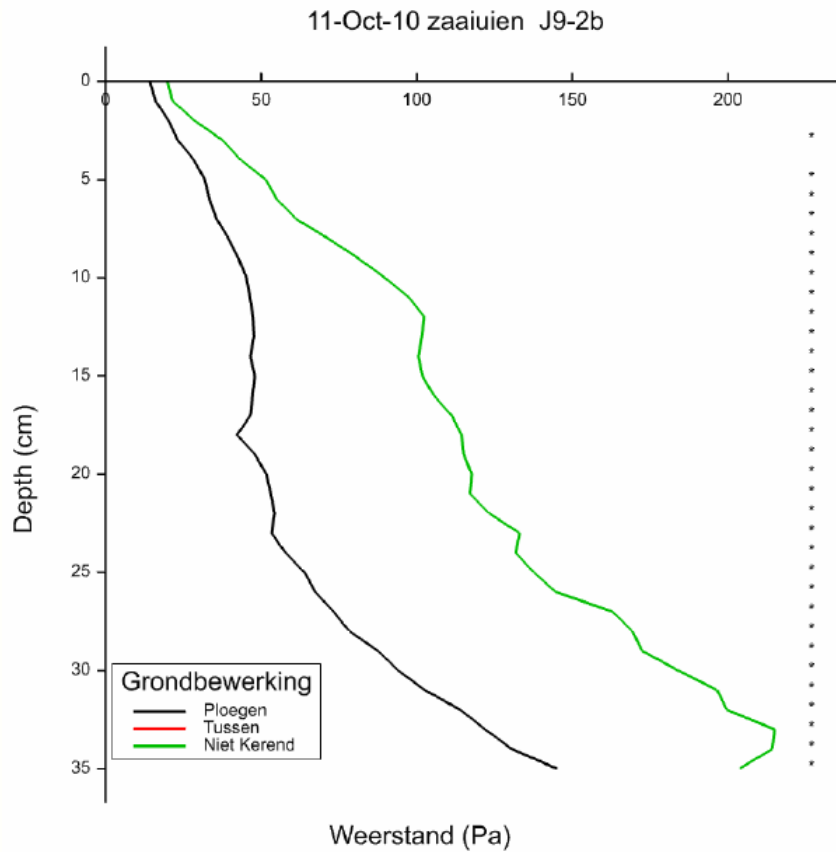
suikerbiet

Perceel J9-4 Lelystad , bulkdensity in gr/cm³

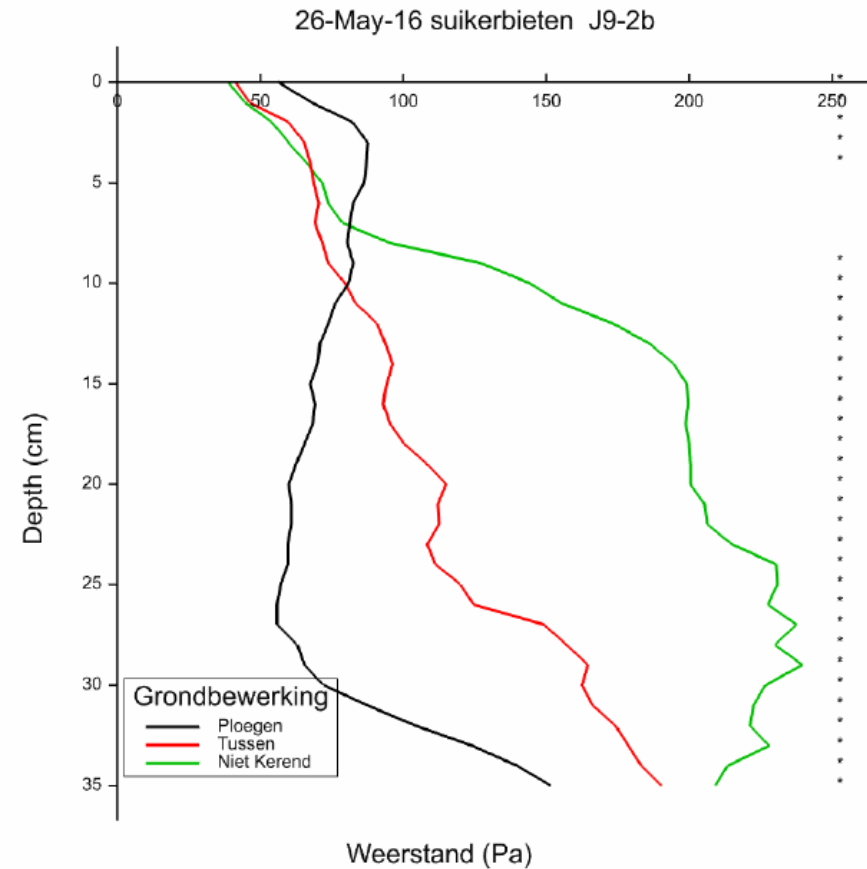

Indringingsweerstand j9-2b

BASIS Lelystad

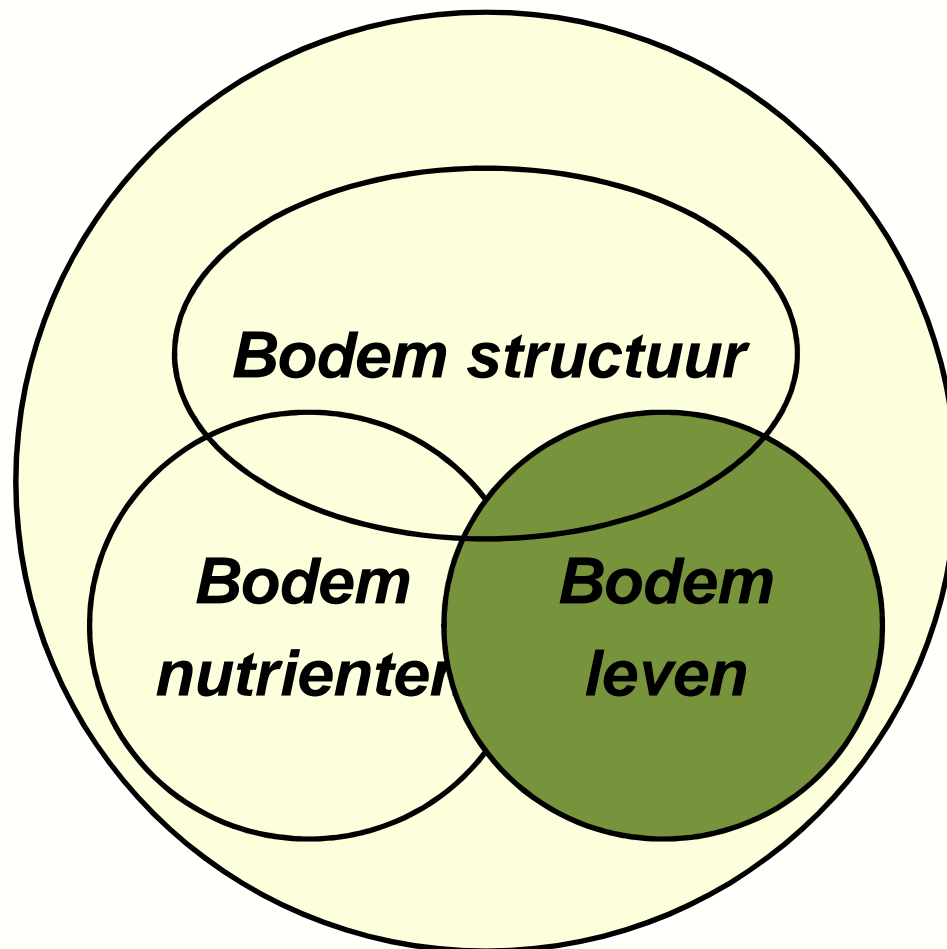

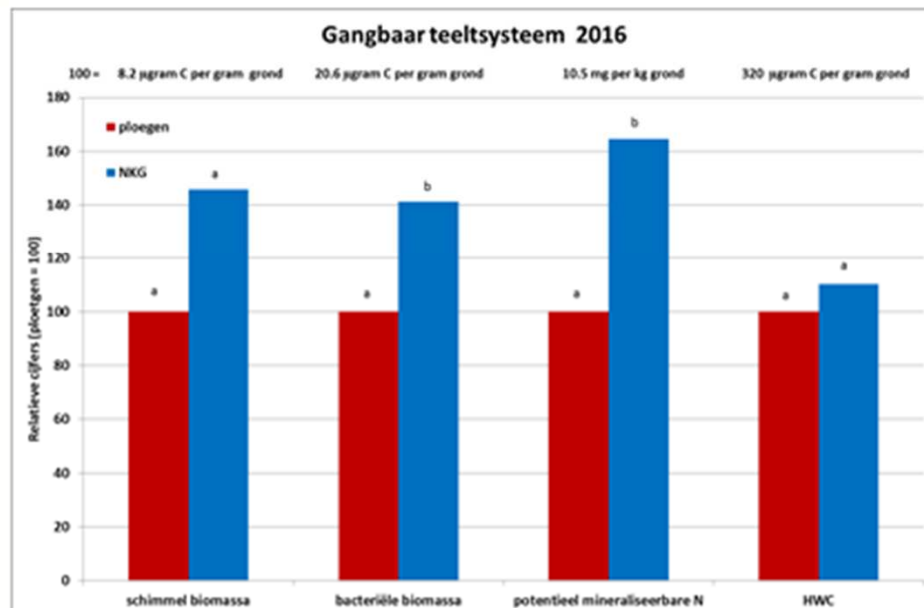
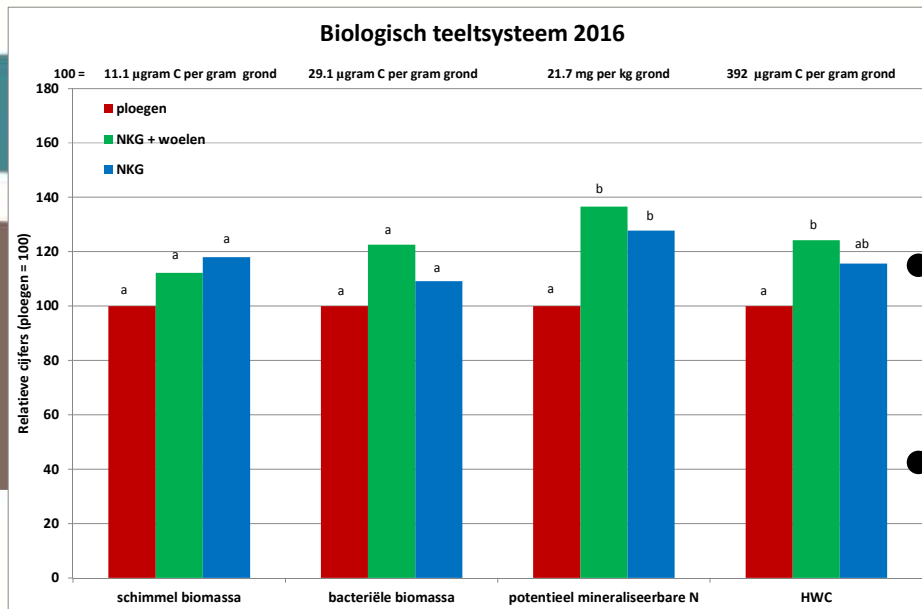
2010

2016

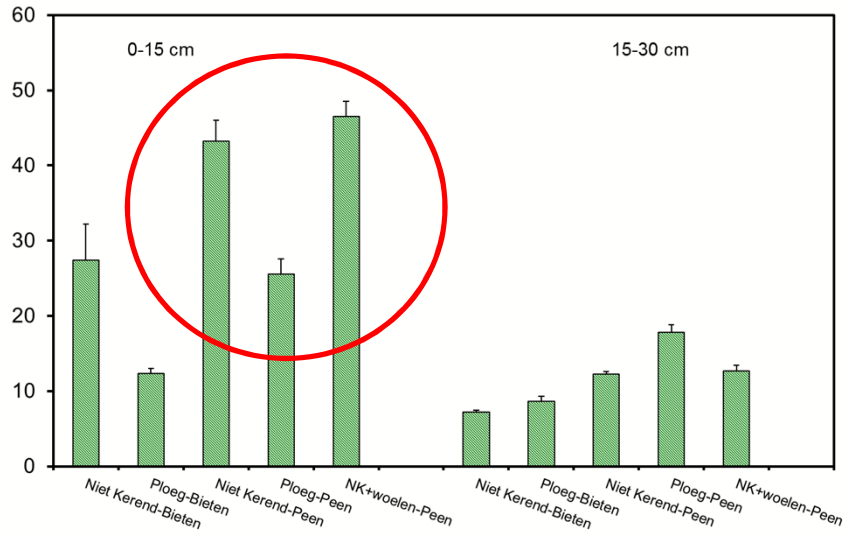

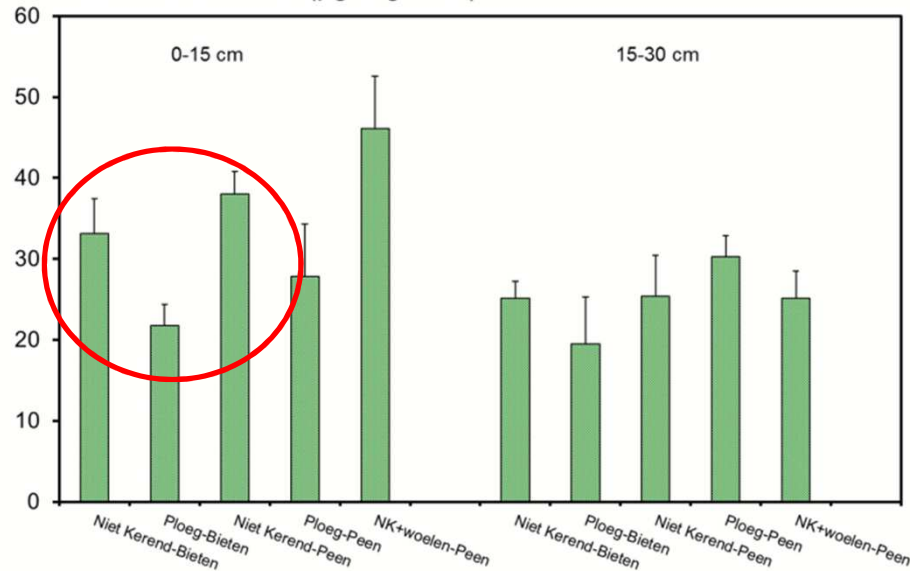

- Verschil in PMN en HWC in biologisch
- Verschil in bacteriële biomassa en PMN in gangbaar

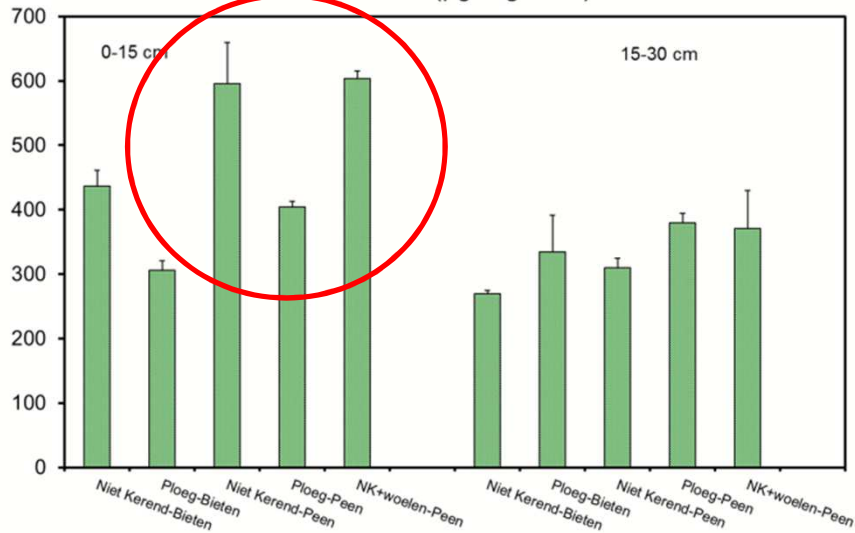
Potentially mineralizable N (mg N kg⁻¹ soil)

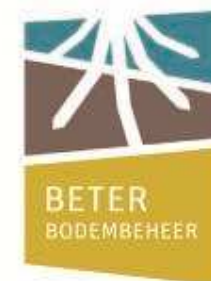
Bacterial biomass (µg C g⁻¹ soil)

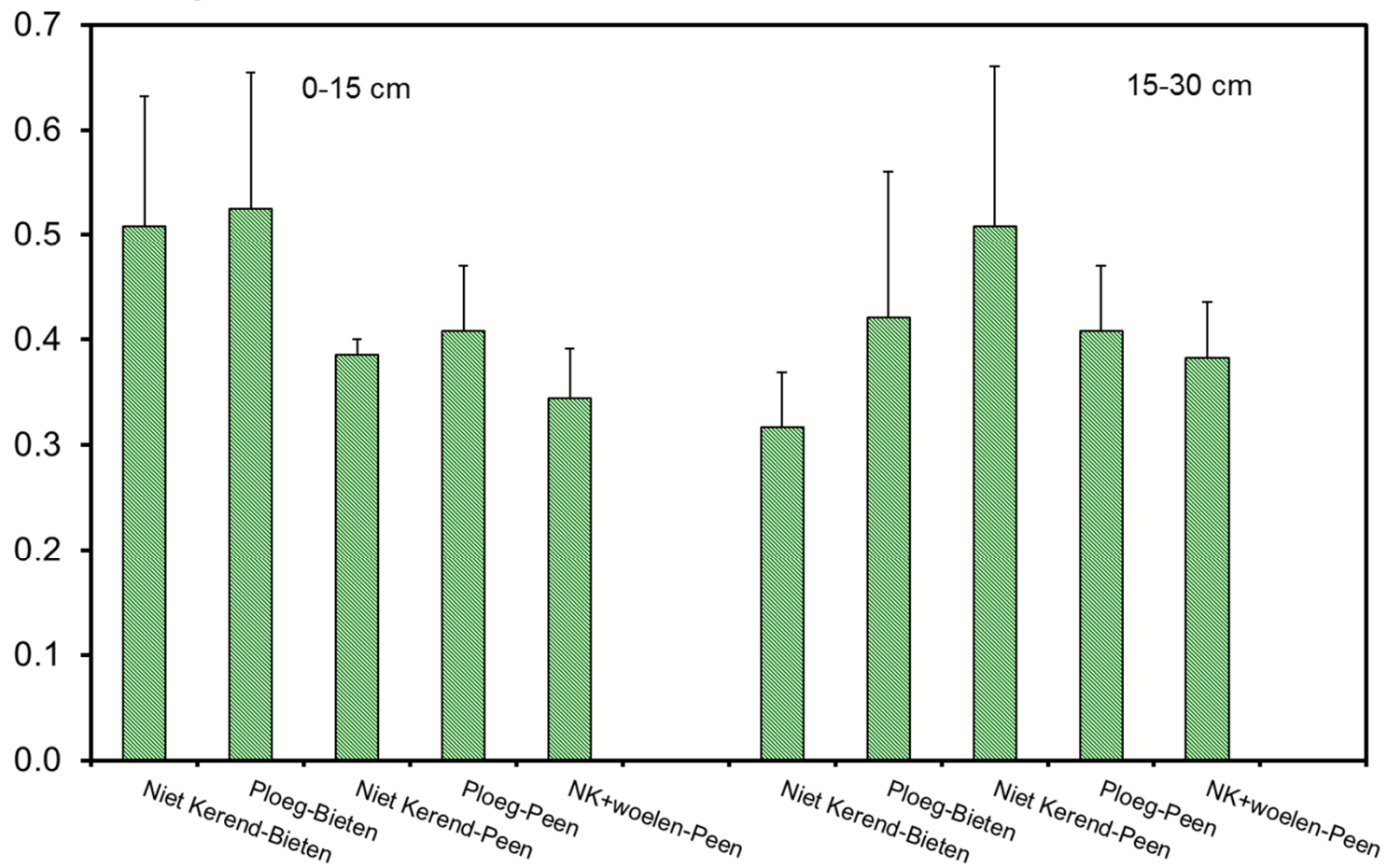
Hot Water extractable Carbon (µg C g⁻¹ soil)

Jaap Bloem

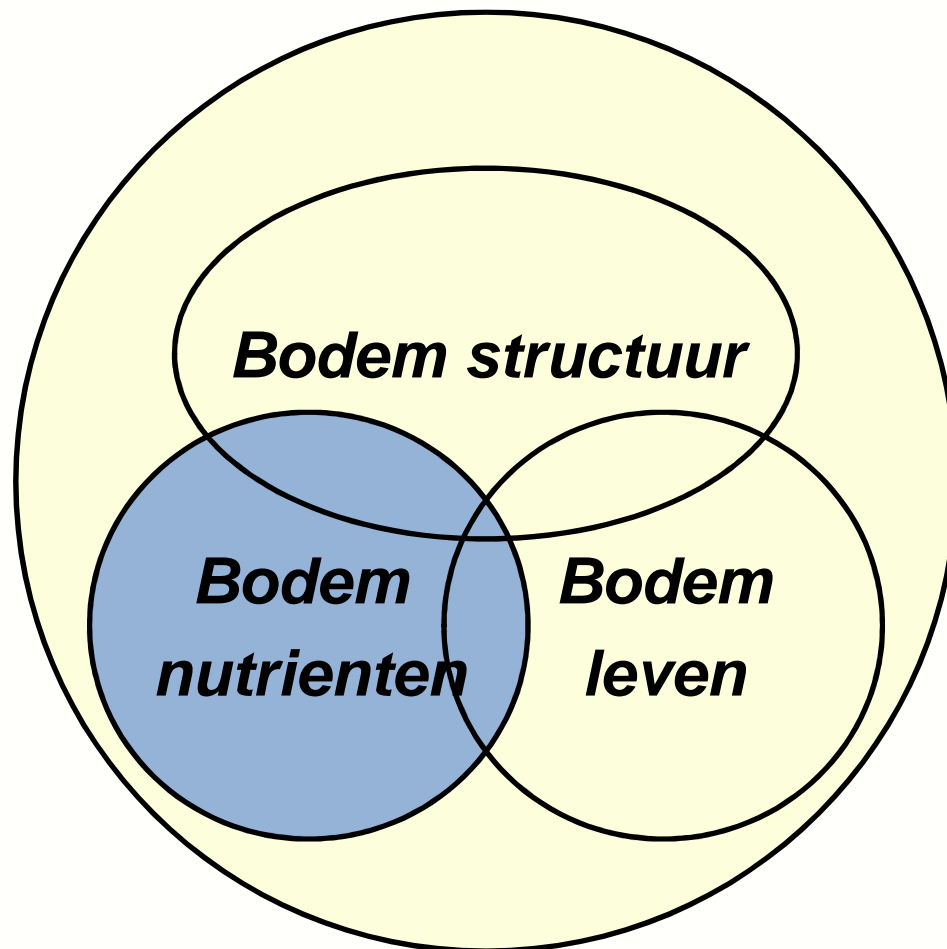
Fungal/Bacterial biomass ratio

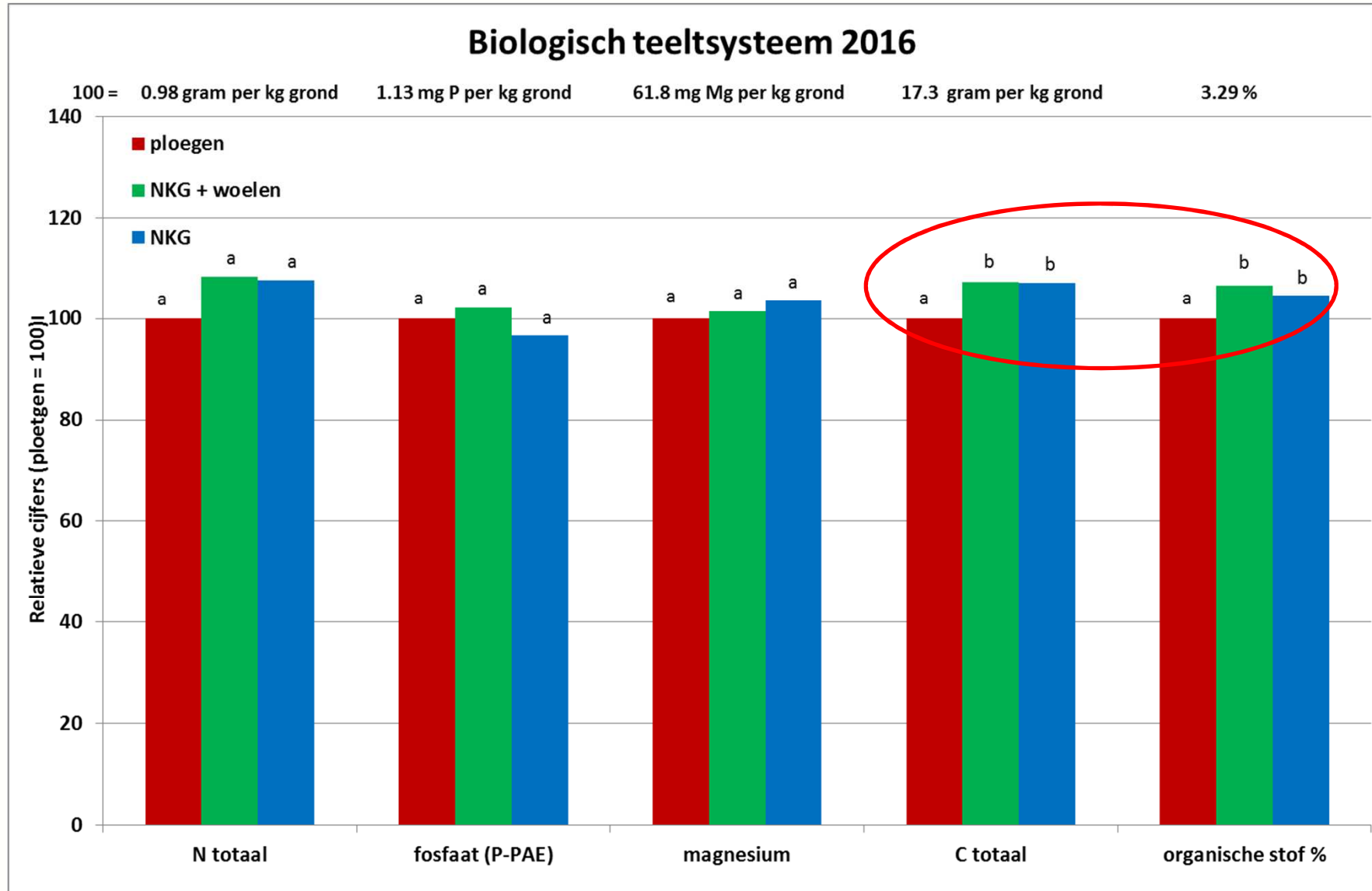
Jaap Bloem

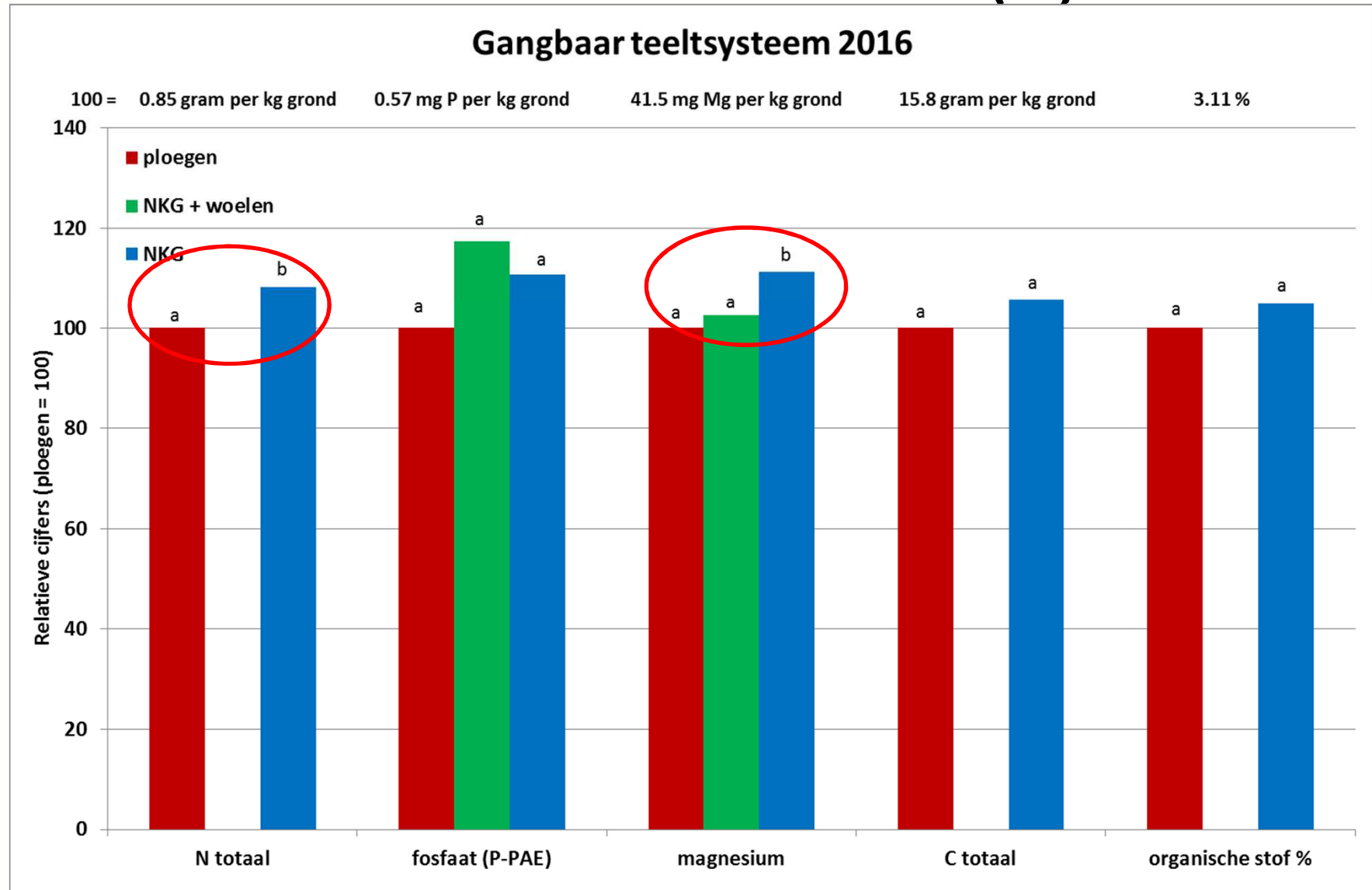

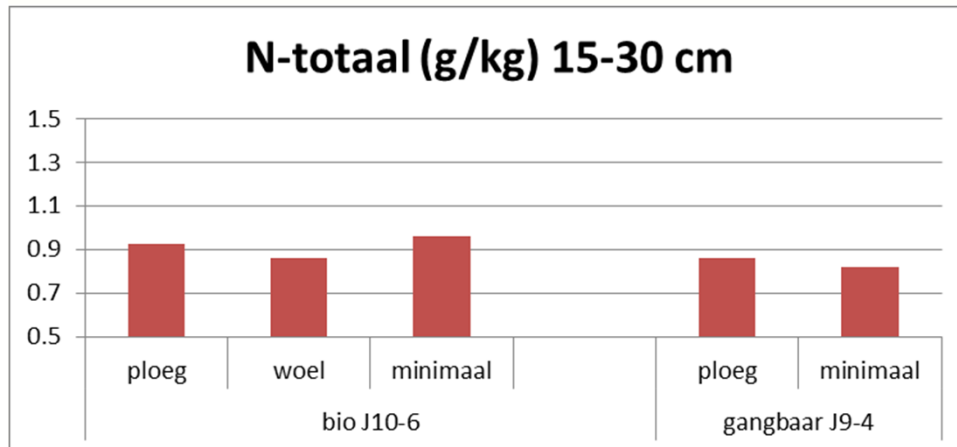
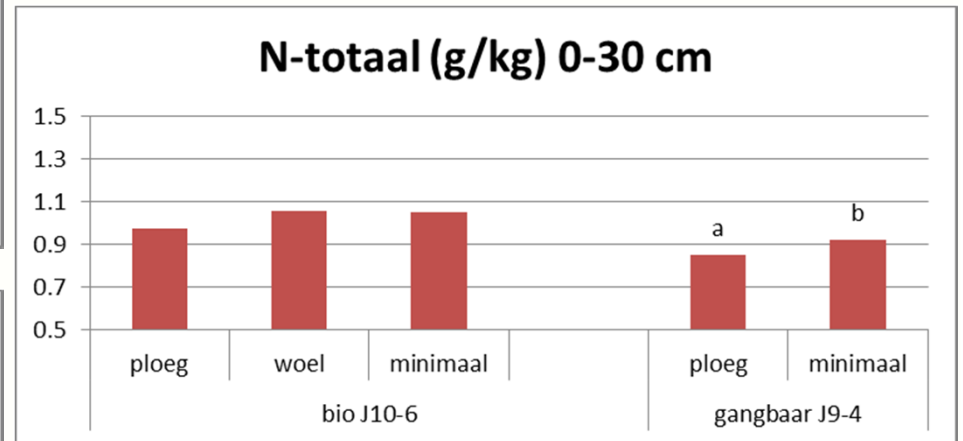
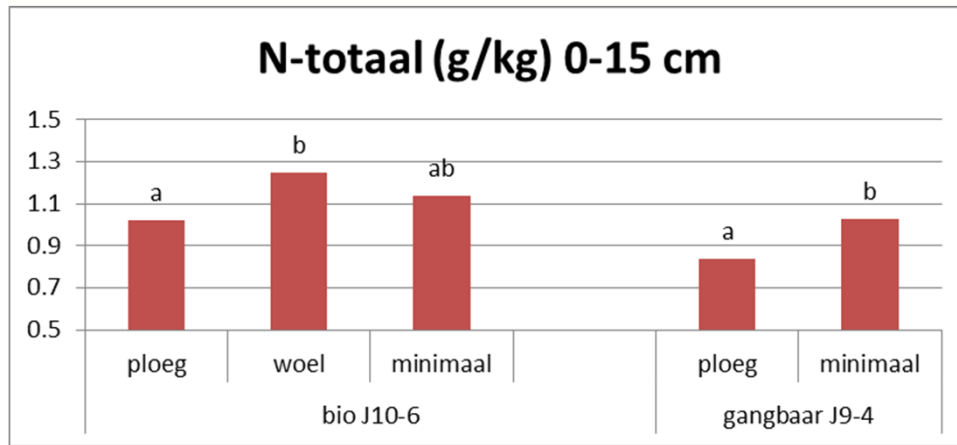
Bodemnutriënten (1)

Bodemnutriënten (2)

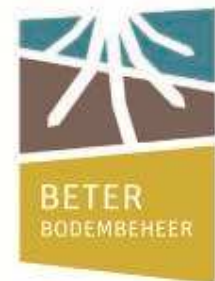
Stikstof in de bouwvoor

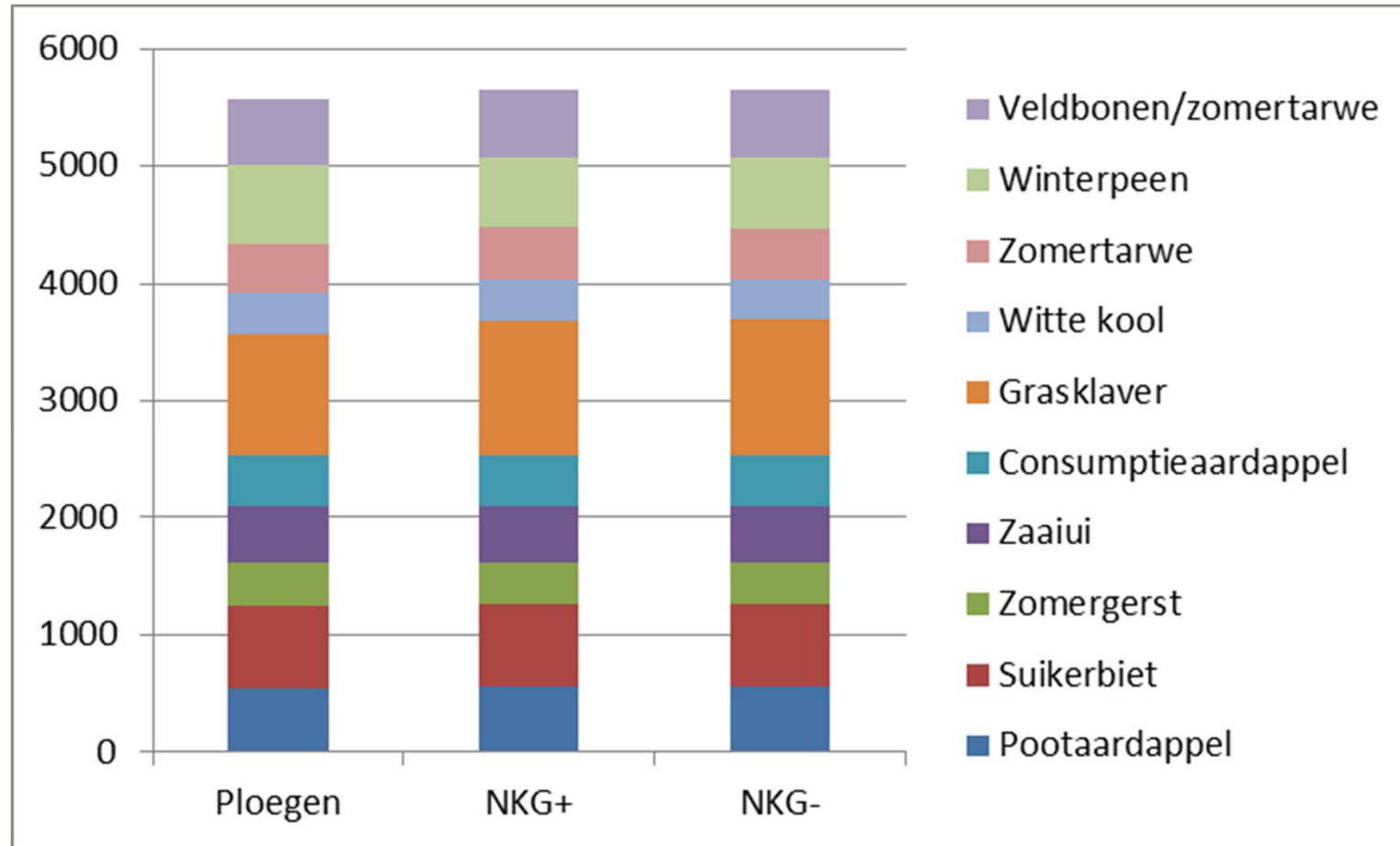
Stikstof opbouw in de bodem

± 400 kg N/ha vanaf 2009

- Lagere afvoer van N door lagere opbrengsten?
- Extra N vastlegging overwinterende groenbemester?
- Extra N fixatie overwinterende grasklaver, klaver, winterwikke?
- Minder uitspoeling?
- Vastlegging in bodemleven?
± 40 kg N/ha

Afvoer van stikstof in kg/ha per gewas

Ploegen gangbaar

Jaar	winter			lente			zomer			herfst		
	jan	feb	maa	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
1				pootaardappelen					winterrogge			
2				suikerbieten								
3				zomergerst				gele mosterd				
4				zaaiuien					gele mosterd			

Overwintering van groenbemester

Niet kerend gangbaar

Jaar	winter			lente			zomer			herfst		
	jan	feb	maa	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
1	winterrogge			pootaardappelen					winterrogge			
2	winterrogge			suikerbieten								
3				zomergerst				gele mosterd				
4	gele mosterd			zaaiuien					winterrogge			

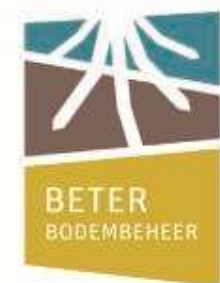

Droge stofproductie en extra vastleggen stikstof in de winter?

Tabel 4: Bovengrondse drogestof productie van de groenbemesters (kg droge stof per ha) in november en maart.

zaai	27 november		10 maart		gemiddeld 27/11 en 10/3	
	winter-rogge	winter-gerst	winter-rogge	winter-gerst	winter-rogge	winter-gerst
12 september	1423	520	1371	919	1397	720
1 oktober	1312	731	1319	589	1316	660

J. Hoek & J. Paauw, 2009

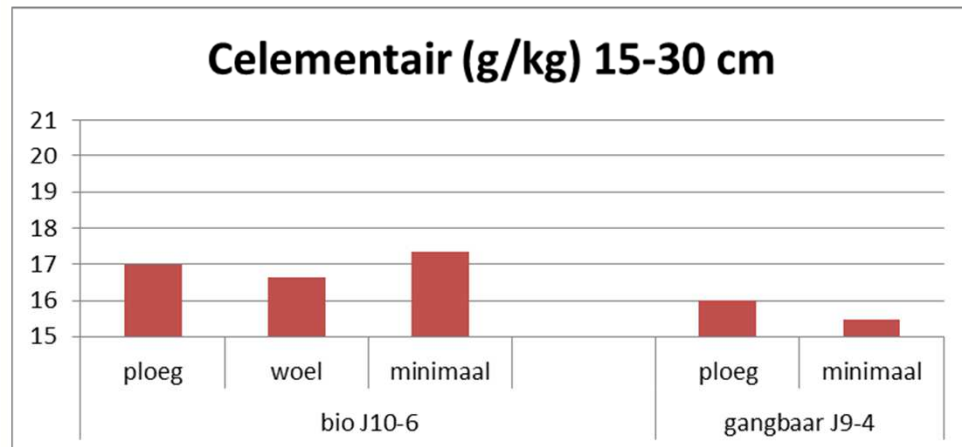
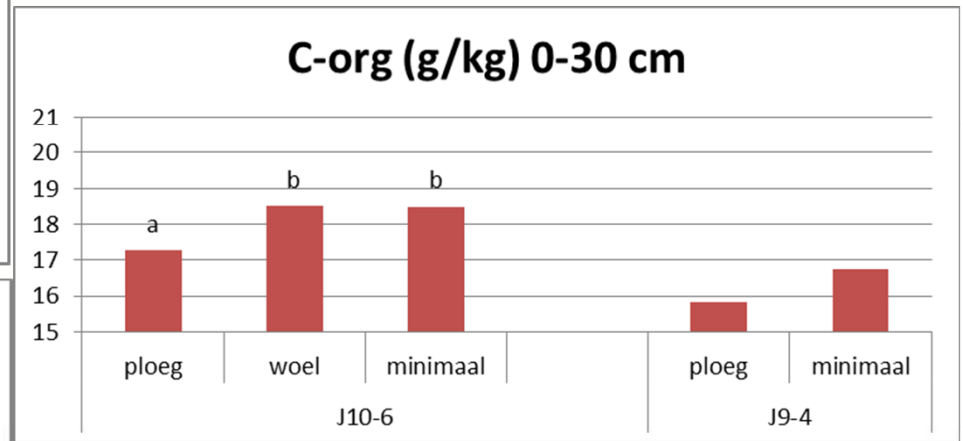
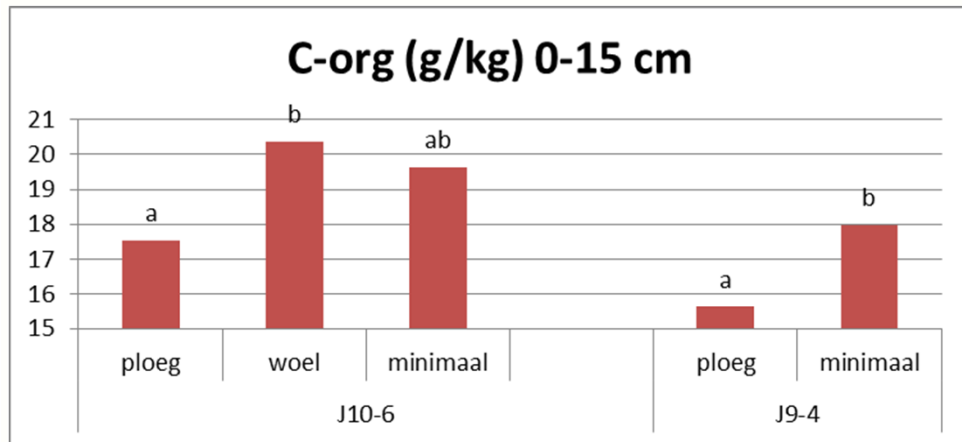

Nmin in na- en voorjaar

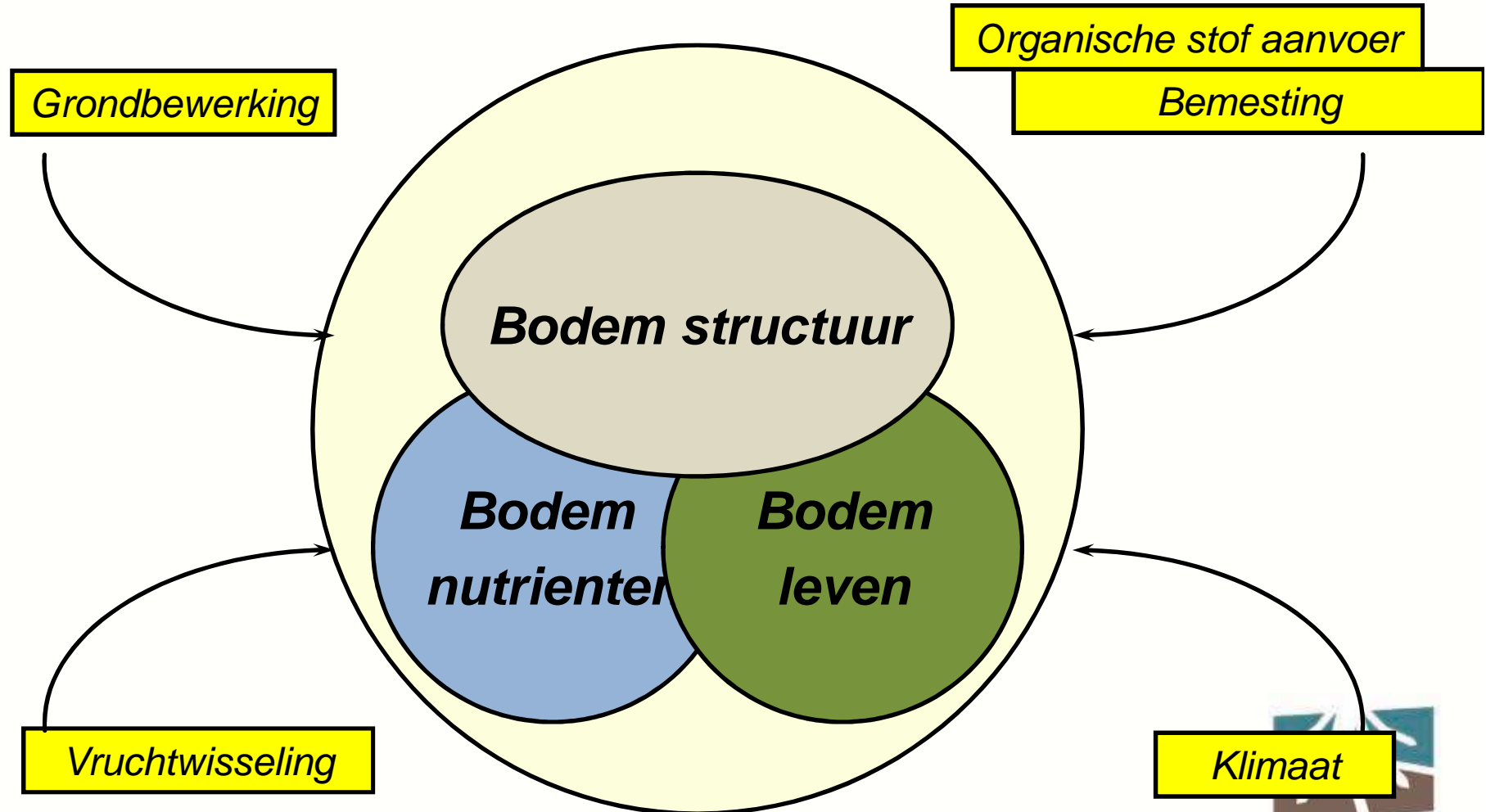

- BASIS Lelystad
- Weinig verschil in Nmin in 0-90 cm in najaar (afvoer nagenoeg gelijk)
- In voorjaar Nmin (0-90) lager bij groenbemester.

Koolstof opslag bouwvoor

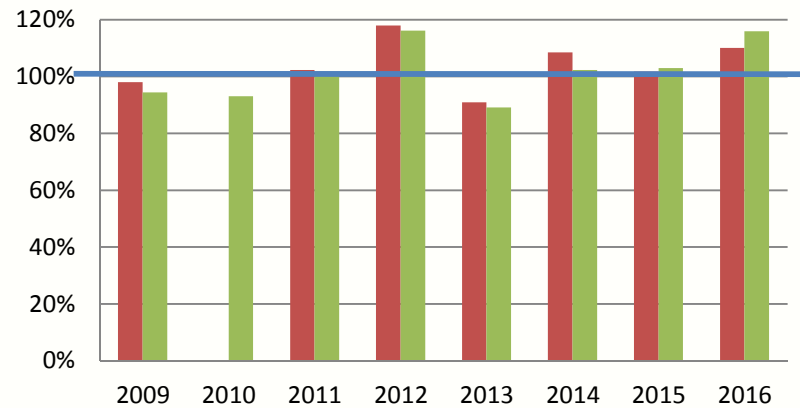
Vruchtbare bodem

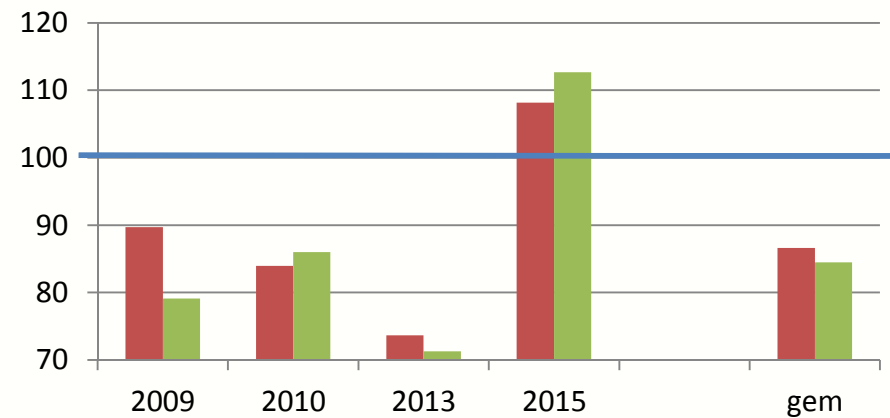
Relatieve opbrengsten klei (100% = kerend)

■ ploegen ■ NKG met woelen ■ NKG zonder woelen

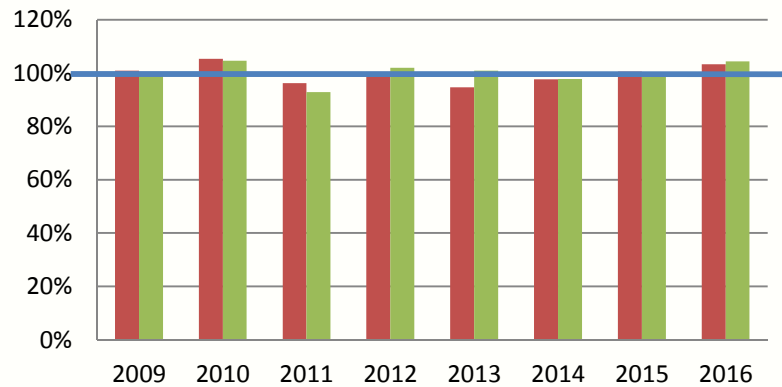
Biologisch

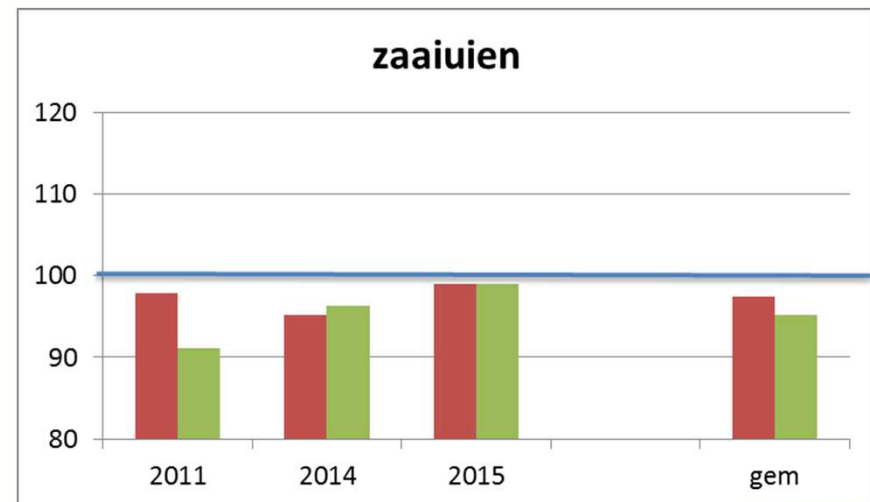
winterpeen

Gangbaar

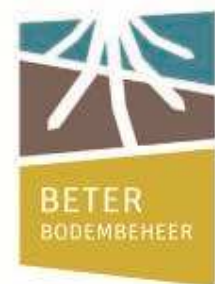

zaaiuien

Gereduceerde grondbewerking

- Meer C-opslag
- Meer biodiversiteit (onder en bovengronds)
- Betere structuur
- Aanwijzingen betere klimaat adaptatie
- Indicaties voor hogere N- efficiëntie
- Innovatie in mechanisatie en inputs nodig
- Combinatie met vaste rijpaden

Uitdagingen NKG

- Groenbemester management
- Onkruidbeheersing bio
- Opbrengst stabiliteit peen en ui
- Effecten ondiep ploegen in NKG systeem?

Dank voor uw aandacht!

